

INFORMACJE Z PODSŁUCHÓW

Pozyskiwaniem informacji drogą podsłuchów zajmował się w centrali pion „T” (techniki operacyjnej) MSW¹. W wyjątkowych sytuacjach instalacje podsłuchowe były zakładane przez pracowników pionu „B” (obserwacja). Jedni i drudzy byli funkcjonariuszami Służby Bezpieczeństwa.

Działalność pionu „T” (techniki operacyjnej) SB

Wedle zarządzenia nr 0065/72 z 1972 r., które regulowało zasady pracy Departamentu Techniki MSW, zakładaniem i obsługą podsłuchów telefonicznych zajmował się Wydział I tej jednostki. W wypadku podsłuchów pokojowych (PP) czynności te były podzielone. Samą eksploatacją już działających instalacji zajmował się Wydział II, natomiast szczególnie odpowiedzialne zadania spoczywały na Wydziale VII. Ten zakładał podsłuchy pokojowe w domach figurantów, obiektach użyteczności publicznej czy budynkach kościelnych. Wydziały I i VII miały własną sieć agenturalną – I na kierowniczych stanowiskach resortu łączności, VII – pozyskiwaną do przedsięwzięć operacyjnych związanych z zakładaniem PP. Na szczęblu województw wydziałom tym odpowiadały sekcje wchodzące w skład Wydziałów „T”. Ich działalność była nadzorowana z ramienia centrali przez funkcjonariuszy (nienumerowanego) Wydziału Inspekcji Departamentu Techniki MSW².

Procedury zakładania podsłuchu były więc dokładnie planowane, ujęte w precyzyjne instrukcje i ściśle reglamentowane. Wedle instrukcji SB z 1958 r. zgoda na założenie podsłuchu telefonicznego (PT), po przedłożeniu stosownego wniosku jednostki operacyjnej, zapadała co najmniej na szczęblu dyrektora departamentu lub (w terenie) komendanta wojewódzkiego MO. W wypadku podsłuchu pokojowego zgodę wydawał co najmniej wiceminister MSW lub komendant główny MO³.

Zakładanie, wykorzystywanie i usuwanie owej instalacji było pracochłonne i niejednokrotnie wymagało dużego wysiłku operacyjnego. O ile bowiem zakładanie podsłuchu telefonicznego nie nastroczało w totalitarnym państwie (będącym właścicielem wszystkich środków łączności) większych kłopotów, o tyle założenie np. podsłuchu pokojowego wiązało się z koniecznością rozwiązania szeregu trudnych problemów

¹ W centrali bezpieki istniało Biuro „T” o statusie zbliżonym do departamentu. W 1971 r. przekształcono je w Departament Techniki Operacyjnej MSW. Na szczęblu województw odpowiedzialnikiem Biura „T” był Wydział „T”. W niektórych, mniejszych województwach, utworzonych w ramach reformy administracyjnej z 1975 r., Wydziały „T” nie istniały. Ich obowiązki wypełniała sekcja „T” funkcjonująca w ramach Wydziału Zabezpieczenia Operacyjnego.

² IPN, 01254/128, Zarządzenie nr 0065/72 dyrektora Departamentu Techniki MSW z 1 VIII 1972 r., k. 3.

³ IPN, 01225/293, Instrukcja nr 003/58 o zasadach stosowania i wykorzystywania podsłuchu pokojowego (P.P.) i telefonicznego (P.T.) oraz podglądu i dokumentacji fotograficznej (P.D.F.) z 23 III 1958 r., k. 103.

technicznych i operacyjnych. Przede wszystkim jednak sposób założenia instalacji podsłuchowej miał gwarantować dobrą jakość nagrywanych informacji, a sam fakt jej założenia musiał pozostać niezauważony.

Przed założeniem podsłuchu w pionie „T”, często we współdziałaniu z zainteresowaną jednostką operacyjną, która potem miała korzystać ze zdobywanych tą drogą informacji, sporządzano precyzyjny plan założenia i zamaskowania stosownego urządzenia. Istotny był każdy szczegół: rozplanowanie interesującego mieszkania, liczba domowników, rodzaje ścian i stropów, przewody kominowe i wentylacyjne, stan i budowa instalacji elektrycznej. Przed akcją, a często już po wskazaniu właściwego typu instalacji, pobierano z mieszkania próbki farb i lakierów, których odpowiednie dobranie miało umożliwić skuteczne zamaskowanie zamontowanej instalacji. Tak precyzyjnego rozpoznania i pobrania próbek dokonywano podczas „legendowanego”⁴ wejścia w czasie obecności lokatorów, przy pomocy tajnych współpracowników⁵, lub w ramach tajnego przeszukania (TP) mieszkania figuranta zorganizowanego przez funkcjonariuszy SB. Po precyzyjnym rozpoznaniu obiektu decydowano, jaki typ instalacji – bezprzewodowa czy przewodowa – ma być zamontowany w interesującym SB lokalu. Oba miały wady i zalety. Ta pierwsza była łatwiejsza w montażu i trudniejsza do wykrycia, ale jednocześnie podatniejsza na zakłócenia, miała ograniczony zasięg i można ją było wykorzystywać tylko przez określony czas (źródłem zasilania aparatu była bateria). Instalacja przewodowa była pod tym względem znacznie lepsza, mimo że wymagała znacznie więcej przedsięwzięć operacyjnych i technicznych związanych z położeniem i zamaskowaniem przewodów. Jedna i druga instalacja wymagała zorganizowania w pobliżu punktu odbioru (PO), w którym znajdowały się urządzenia nagrywające. Punkty te miały status lokalu kontaktowego (LK), a ich właściciele byli tajnymi współpracownikami SB⁶.

Nim sekcja instalacyjna przystępowała do działania, musiał zostać sporządzony bardzo precyzyjny plan założenia i zamaskowania instalacji, a także jej usunięcia na wypadek zagrożenia dekonspiracją. Ewentualne złapanie sekcji instalacyjnej „na gorącym uczynku” nie groziło jej członkom żadnymi konsekwencjami prawnymi, ale konsekwencje operacyjne mogłyby być poważne i nieodwracalne, podobnie zresztą jak w razie wykrycia już pracujących aparatów podsłuchowych. Dekonspiracja akcji spowodowałaby zwiększenie świadomości rozpracowywanych „figurantów” co do dzia-

⁴ K. Łach, *Przedsięwzięcia operacyjno-techniczne związane z wykonaniem bezprzewodowej instalacji podsłuchu pokojowego* (praca dyplomowa z Wyższej Szkoły Oficerskiej MSW, Legionowo 1983), rozdział II, punkt 5: *Legendowanie wykonywanych czynności operacyjno-technicznych*, s. 44. Funkcjonariusze SB najczęściej występowali wtedy jako pracownicy spółdzielni mieszkaniowych, rozmaitych komisji mieszkaniowych, pracownicy ciepłowni, elektrycy, kominiarze etc., mający przy sobie stosowne dokumenty.

⁵ Typowym przykładem działania tych ostatnich były np. wizyty uplasowanego w środowisku krakowskiej opozycji agenta SB Lesława Maleszki ps. „Ketman”, który dokonywał rekonesansów przed założeniem podsłuchu w mieszkaniu kolegi z krakowskiej opozycji Józefa Ruszara. Zob. *Ketman, Pyjas i nie tylko*, „Tygodnik Powszechny” 2001, nr 28.

⁶ W. Kolenda, *Wstępne przedsięwzięcia techniczno-operacyjne w sprawach instalacyjnych p.p.* [skrypt, 1961].

łań podejmowanych wobec nich przez SB i mogłaby wywołać u nich (w domu, miejscu pracy czy w czasie rozmów telefonicznych) wzrost samokontroli. Zdekspirowanie aparatury PP przynosiło władzom wymierne szkody polityczne w postaci ujawnienia opinii publicznej metod stosowanych przez Służbę Bezpieczeństwa⁷.

Wytwarzanie i ochrona dokumentów pionu „T”

W czasie pracy instalacji obsługująca ją sekcja eksploatacyjna zobowiązana była do opracowywania i przekazywania do tzw. jednostek zamawiających pozyskiwanych drogą podsłuchu informacji. Zarówno cała praca sekcji, jak i wszystkie uzyskiwane przez nią informacje były (komunikat za komunikatem, pozycja za pozycją) ściśle ewidencjonowane w stosownej „książce rejestracji materiałów”.

Bardzo duży nacisk kładziono także na bezpieczeństwo pozyskiwanych tą drogą informacji. Już pierwsza instrukcja dotycząca zasad stosowania i wykorzystywania podsłuchów wydana w 1958 r. przez dyrektora Biura „T” MSW płk. Stanisława Końcewicza nakładała poważne ograniczenia dotyczące metod udostępniania zdobywanych informacji: „Warunkiem zastosowania P.P., P.T. i P.D.F. jest pełna konspiracja, zarówno w trakcie wykonywania instalacji, jej użytkowania, jak i przy zdejmowaniu instalacji po zakończeniu eksploatacji. Wykorzystanie uzyskanych materiałów do notatek informacyjnych nie może ujawniać źródła ich pochodzenia. [...] Materiały P.T. przekazywane są jednostce zamawiającej w jednym egzemplarzu w formie notatki lub odpisu rozmowy. [...] Materiały P.P., P.T. i P.D.F. przechowuje się w sprawie ewidencji operacyjnej na prawach materiałów agenturalnych”⁸.

W celu maksymalnego zakspirowania źródła treść uzyskanej drogą podsłuchu informacji była przechowywana w sprawach operacyjnych w formie przetworzonej. Osoba, która pisała notatkę (komunikat), miała obowiązek sporządzić ów dokument tak, aby jak najdokładniej opisać omawiane treści, co było warunkiem skutecznego wykorzystania takiej informacji w działalności operacyjnej. Gdyby zaistniały jakieś wątpliwości lub niejasności, podsłuchana informacja była przez pewien czas przechowywana na taśmach. Od podobnej procedury odchodzono rzadko, w ściśle określonych instrukcją sytuacjach. Informacje uzyskane z podsłuchów podlegały bowiem szczególnej ochronie, tak jak materiały uzyskane od tajnych współpracowników⁹.

W 1966 r. powyższe zasady przechowywania w sprawach operacyjnych informacji uzyskanych z podsłuchów zostały zaost్రzone. Jednostki operacyjne i pion „C” (archiwum) zostały zobligowane do jednorazowego zniszczenia wszystkich informacji uzyskanych z pionów „W” (perlustracja korespondencji), „B” (obserwacja) i „T” (technika operacyjna). Oprócz tego na nie obowiązek systematycznego – dwa razy do roku – przeglądu pozyskiwanych materiałów i ich komisyjnego niszczenia.

⁷ Takie konsekwencje miało chociażby ujawnienie rozbudowanej aparatury podsłuchowej w Kurii Biskupiej w Rzeszowie, która została odkryta podczas remontu w 1975 r. Zob. P. Chmielowiec, *Działania lokalnego aparatu bezpieczeństwa wobec biskupa Ignacego Tokarczuka*, „Studia Rzeszowskie” 2003, t. X, s. 88–89.

⁸ IPN, 01225/293, Instrukcja nr 003/58, k. 102–105.

⁹ *Ibidem*.

Miało to ujednoczyć procedury dotyczące traktowania powyższych materiałów, ale też zapewne pogłębić konspirację¹⁰.

Wagę i konieczność szczególnej ochrony informacji uzyskanych z podsłuchu w bardzo podobny sposób traktowało kolejne zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych wydane 15 lipca 1968 r. Paragraf 14 nakazywał: „1. Materiały P.P. i P.T. opracowuje się dla jednostki zamawiającej w formie streszczeń i notatek. Jedynie w szczególnych, operacyjnie uzasadnionych wypadkach, jednostki zamawiające mogą żądać całości materiału w pełnym tekście (stenogram). [...]”

3. Materiały z P.P., P.T. i PDF winny być wykorzystywane i przechowywane na prawach materiałów agenturalnych¹¹.

Tak samo traktowało problem zarządzenie nr 0047/79 z 27 grudnia 1979 r.: „Informacje uzyskane poprzez PP, PT, PTG opracowuje się w formie streszczeń i notatek, a tylko w przypadkach operacyjnie uzasadnionych na pisemny wniosek jednostki zamawiającej, w formie stenogramów lub fragmentów informacji, a w odniesieniu do PTG – wydruków¹².”

Wydane trzy lata później zarządzenie nr 0018/82 zawiera niemal identyczne sformułowania, a dodatkowo przypomina, że jednostkom operacyjnym nie wolno włączać do dokumentacji prowadzonych spraw operacyjnych stenogramów z podsłuchów: „Informacje uzyskane środkami techniki operacyjnej można włączać do spraw operacyjnych tylko w tak przetworzonej postaci, aby nie stracić ich wartości operacyjnych a jednocześnie całkowicie zakonspirować źródło ich pochodzenia¹³.”

Od tej zasady wolno było robić wyjątki tylko wtedy, kiedy informacje z podsłuchów stawały się powodem wszczęcia nowej sprawy operacyjnej¹⁴.

Powyższe reguły przetwarzania informacji z podsłuchów obowiązywały od czasów znormalizowania przyjętych w tym względzie zasad, czyli od drugiej połowy lat 50. Warto podkreślić, że żaden z przywołanych dokumentów nigdy nawet nie zakazywał, by jakiegokolwiek informacje uzyskane tzw. drogą techniki operacyjnej przypisywać tajnym współpracownikom. Tym bardziej że funkcjonariusze pionu „T”, którzy obsługiwali instalacje podsłuchowe i sporządzali wspomniane notatki (komunikaty), nie mieli pojęcia o tym, jacy tajni współpracownicy są wykorzystywani w sprawach prowadzonych przez jednostki, które odbierały od nich informacje.

Informacje pionu „T” w pracy operacyjnej SB

„Stosowanie P[odsłuchu] P[okojowego], P[odsłuchu] T[elefonicznego] i P[odglądu] D[okumentacji] F[otograficznej] w stosunku do osób podejrzanych o wrogą działal-

¹⁰ IPN, 01225, Zarządzenie nr 0078/66 w sprawie postępowania z dokumentami techniki operacyjnej i komunikatami z obserwacji w zakończonych lub zaniechanych sprawach operacyjnych z 6 VII 1966 r., k. 183–183v.

¹¹ IPN, 01225/761, Zarządzenie nr 0068/68 z 15 VII 1968 r., k. 81v.

¹² IPN, MSW II, t. 4911, Zarządzenie nr 0047/79 w sprawie stosowania i wykorzystywania techniki operacyjnej z 27 XII 1979 r., b.p.

¹³ *Ibidem*, Zarządzenie nr 0018/82 zmieniające zarządzenie w sprawie stosowania i wykorzystania techniki operacyjnej z 17 II 1982 r., b.p.

¹⁴ Zasada przechowywania tego rodzaju dokumentów istniała do końca SB. Zob. T. Polašek, *Wszczynianie, cel i zadania sprawy operacyjnego rozpracowania*, Warszawa 1985, s. 8.

ność jest istotnym czynnikiem w pracy służby bezpieczeństwa. Czynności te, skoordynowane z innymi przedsięwzięciami operacyjnymi, mogą w poważnym stopniu pomóc w rozpracowaniu i dokumentowaniu wrogiej działalności” – głosiła jedna z instrukcji SB¹⁵. Pomoce dydaktyczne wykorzystywane przez oficerów SB wskazywały wady i zalety środków techniki operacyjnej: „Niewątpliwie tajny współpracownik ma tę przewagę nad środkami techniki, iż może realizować swoje zadania w sposób ofensywny, oddziaływać na zachowanie się przeciwnika. Jednak w przypadku rozpracowywania osoby podejrzanej o przygotowanie bądź prowadzenie wrogiej działalności i unikającej kontaktów z ludźmi, źródła użytecznych informacji mogą być nieraz uzyskiwane tylko w wyniku zastosowania odpowiednio dobranych środków techniki operacyjnej”¹⁶.

Zaletą zastosowania techniki operacyjnej było więcej. O ile bowiem sieć tajnych współpracowników mogła dostarczać cząstkowych informacji na temat rozpracowywanej osoby, o tyle zastosowanie podsłuchu telefonicznego i pokojowego dawało duże możliwości identyfikacji jej kontaktów, działań, sytuacji zawodowej i osobistej. Ponadto środki techniki operacyjnej mogły dostarczać w sposób permanentny wielu wiarygodnych informacji¹⁷. W praktyce działań operacyjnych SB źródła te traktowano równorzędnie i starano się, w myśl zasady efektywności i skuteczności, używać ich w sposób skoordynowany, a informacje z nich uzyskane – wzajemnie uzupełniać i weryfikować¹⁸. Stąd podsłuchy – bardzo często stosowane jednocześnie z perlustracją korespondencji – były nieraz wykorzystywane wobec niewygodnych pisarzy, działaczy społecznych i aktywnych członków opozycji.

Ponieważ informacje uzyskane z podsłuchów traktowano podobnie jak doniesienia tajnych współpracowników, przy ich przekazywaniu i przetwarzaniu obowiązywały ściśle zasady ochrony „źródła”. We wszystkich pomocach dydaktycznych SB podkreślano wagę informacji uzyskanych za pomocą środków techniki operacyjnej i przypominano o przestrzeganiu zasad konspiracji.

Warto jednak pamiętać, że żaden ze wspomnianych aktów normatywnych nawet nie sugerował, by w jakiegokolwiek sytuacji przypisywać informacje uzyskane z podsłuchów osobowemu źródłom informacji (OZI). Takie działanie byłoby całkowicie sprzeczne z obowiązującymi zasadami pracy operacyjnej i mogłoby przynieść poważne szkody SB. Działania tej instytucji były przecież planowane i modyfikowane na podstawie bieżącej sytuacji, która z założenia miała być odzwierciedlana przez dokumentację gromadzoną w poszczególnych sprawach. Jedną z podstawowych pomocy dydaktycznych dla funkcjonariuszy określała metody, jakimi miano dokonywać jednego z rodzajów analizy prowadzonej sprawy operacyjnej: „[...] jeśli przedmio-

¹⁵ IPN, 01225/293, Instrukcja nr 003/58, k. 102.

¹⁶ A. Karpowicz, A. Rozwadowski, *Taktyka pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa*, Warszawa 1985, s. 70.

¹⁷ „[...] można powiedzieć, że urządzenia techniczne, jeśli są ku temu warunki, mogą być eksploatowane bez przerwy (PP, PT, PDF). Tak samo stale można korzystać z możliwości jednostek »W«” (T. Polaszek, *Niektóre aspekty organizacji działań w sprawach operacyjnego rozpracowania prowadzonych w Służbie Bezpieczeństwa*, Warszawa 1985, s. 24–25).

¹⁸ T. Polaszek, *Niektóre aspekty...*, s. 20–27; E. Matuła, L. Korepta, *Praca operacyjna Służby Bezpieczeństwa (wybrane zagadnienia)*, Warszawa 1976, s. 72.

tem analizy jest dany stan sytuacji operacyjnej w sprawie operacyjnego rozpracowania, a celem jest ocena słuszności i efektywności zastosowanych dotychczas sił i środków operacyjnych oraz sposobów ich wykorzystania – to potrzebne są głównie:

- informacje od tajnych współpracowników [...];
- dokumenty przechwycone przez biura (np. „W”)¹⁹;
- komunikaty z obserwacji zewnętrznej;
- sporządzone plany wykonawcze itp.²⁰

Bez czytelnego rozróżnienia, która informacja pochodzi z jakiego źródła, niemożliwa byłaby tu jakakolwiek rzeczowa analiza i ocena, jakie środki operacyjne podejmowane w poszczególnych sprawach (aktywność tajnych współpracowników, PP, PT) przyniosły lepsze rezultaty, jaką wartość mają informacje uzyskane za pomocą podsłuchów i jakie znaczenie dla Służby Bezpieczeństwa miała zarówno sieć agenturalna w ogóle, jak i doniesienia poszczególnych tajnych współpracowników. „Wpisywanie” w raporty tajnych współpracowników informacji uzyskanych z podsłuchów odbiłoby się w katastrofalny sposób na skuteczności działań SB. A na to nikt w kierownictwie MSW nigdy nie wyraziłby zgody²¹.

Poniżej prezentujemy trzy podstawowe dokumenty, które w latach 80. regulowały zasady stosowania i wykorzystywania podsłuchów i określały zasady bezpieczeństwa dokumentów wytworzonych przez pion techniki operacyjnej. Artykuł Grzegorza Majchrzaka omawia przykłady wykorzystania informacji zdobytych drogą podsłuchów w sprawach operacyjnych SB.

¹⁹ Pisząc: „Biura”, autor miał zapewne na myśli Biuro „W” (perlustracja korespondencji), Biuro „A” (dekryptaż przechwytywanej korespondencji) i Biuro „T” (aparatura podsłuchowa).

²⁰ A. Radomski, H. Opiński, *Analiza operacyjna w pracy Służby Bezpieczeństwa*, Warszawa 1972, s. 64. Zob. także: IPN Bu, 01758/12, Zarządzenie nr 006/70 w sprawie pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa resortu spraw wewnętrznych z 1 II 1970 r., k. 11.

²¹ „Każdy przełożony podejmując decyzję, winien przewidywać jej skutki, liczyć się z jej organizacyjnymi [...] następstwami i kosztami. [...] W organizacyjnym systemie pracy operacyjnej obowiązuje zasada jednoosobowej odpowiedzialności (*ibidem*, Zarządzenie nr 006/70, rozdział: Podstawowe zasady pracy organizacyjnej i jej organizacja, paragraf: podejmowanie decyzji, k. 5v).

ZARZĄDZENIE Nr 0047/79

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 27 grudnia 1979 r.

w sprawie stosowania i wykorzystania techniki operacyjnej

§ 1

Technika operacyjna służy do uzyskiwania informacji w sposób tajny przy pomocy specjalnych środków technicznych. Może być stosowana wobec osób podejrzanych o wrogą działalność, winna dotyczyć rozprawców o szczególnym znaczeniu operacyjnym i wyłącznie w sprawach figurujących w ewidencji operacyjnej.

Kierownicy jednostek operacyjnych wnoszący zastosowanie przedsięwzięć techniczno-operacyjnych objętych zarządzeniem, odpowiedzialni są za uzasadnione względami operacyjnymi wykorzystanie techniki operacyjnej.

Departament Techniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zobowiązany jest do maksymalnego wykorzystania posiadanych możliwości techniczno-operacyjnych.

§ 2

W działaniach operacyjnych mogą być stosowane następujące rodzaje techniki operacyjnej:

- podsłuch pokojowy (PP),
- podsłuch telefoniczny (PT),
- podsłuch telegraficzny (PTG),
- podgląd i dokumentacja fotograficzna (PDF),
- tajne przeszukania (TP).

§ 3

Prawo występowania do przełożonych wymienionych w § 5 o założenie doraźnych instalacji PP w obiektach prywatnych, stałych instalacji PP w obiektach hotelowych i obiektach o szczególnym znaczeniu operacyjno-politycznym, aresztach i zakładach karnych, wyposażenia tajnych współpracowników w środki techniki operacyjnej, mają w zakresie swego działania:

1. Dyrektorzy (zastępcy dyrektorów) departamentów: I, II, III, III-A i IV Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.
2. Zastępcy Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej w zakresie działania Biura Kryminalnego i Biura do Walki z Przestępstwami Gospodarczymi Komendy Głównej Milicji Obywatelskiej.
3. Komendanci wojewódzcy MO i ich zastępcy do spraw Służby Bezpieczeństwa.
4. Szef Zarządu Zwiadu Dowództwa Wojsk Ochrony Pogranicza.
5. Szef Zarządu WSW jednostek wojskowych MSW.

§ 4

Do wnioskowania o założenie stałej instalacji PP w aresztach i zakładach karnych oraz podejmowania decyzji w sprawie wykorzystania tej instalacji uprawnieni są dyrektorzy i zastępcy dyrektorów Biura Śledczego MSW i Biura Dochodzeniowo-Śledczego KGMO.

§ 5

Decyzje o stosowaniu PP i PDF w sprawach prowadzonych przez jednostki operacyjne resortu spraw wewnętrznych oraz wyposażenia tajnych współpracowników w środki techniki operacyjnej podejmuje Minister Spraw Wewnętrznych, Podsekretarze Stanu oraz Komendant Główny Milicji Obywatelskiej.

§ 6

1. Decyzje odnośnie stosowania PT i PTG oraz wykorzystania stałej instalacji PP i PDF w hotelach a także aresztach i zakładach karnych oraz przeprowadzania tajnych przeszukań podejmują:
 - kierownicy jednostek wyszczególnionych w § 3,
 - Dyrektorzy Biura Kryminalnego i Biura do Walki z Przestępstwami Gospodarczymi Komendy Głównej Milicji Obywatelskiej.
2. Do podejmowania decyzji w sprawie korzystania z materiałów szyfrowych uzyskanych środkami PTG, a w uzasadnionych przypadkach również materiałów jawnych służących do dekryptażu, uprawniony jest dyrektor Biura „A” MSW.

§ 7

Wykorzystanie środków techniki operacyjnej wyszczególnionych w § 6 ust. 1 może nastąpić również dla potrzeb resortu obrony narodowej na wniosek podpisany przez:

- 1) Szefa Wojskowej Służby Wewnętrznej,
- 2) Szefa Zarządu II Sztabu Generalnego MON,
- 3) Szefa Zarządów WSW: I i III Szefostwa WSW oraz Okręgów Wojskowych (równorzędnych).

§ 8

1. Stosowanie PP na zewnątrz (lokale rozrywkowe, gastronomiczne, pojazdy mechaniczne) oraz w otwartej przestrzeni, następuje na wniosek kierowników jednostek wyszczególnionych w § 3 zatwierdzony przez przełożonych wymienionych w § 5.
2. Instalacje i jej wykorzystanie oraz niezbędne czynności operacyjne przy stosowaniu PP w miejscach wyszczególnionych w ust. 1 wykonuje Biuro „B” MSW oraz wydziały „B” KWMO w uzgodnieniu z Departamentem Techniki MSW lub wydziałem „T” KWMO.
3. Sprzęt i materiały techniczne na okres niezbędny do realizacji tych zadań Biuro „B” MSW oraz wydziały „B” KWMO otrzymują z Departamentu Techniki MSW lub wydziału „T” KWMO.

§ 9

1. Upoważnionym do instalacji i eksploatacji środków techniki operacyjnej oraz przeprowadzenia tajnych przeszukań na terenie PRL jest wyłącznie Departament Techniki MSW oraz wydziały „T” KWMO z wyjątkiem przypadków określonych w § 8.
2. Departament II MSW przeprowadza tajne przeszukania i otwarcia zamknięć we własnym zakresie, na podstawie odrębnych przepisów.
3. W szczególnych przypadkach na zlecenie przełożonych jednostek operacyjnych wyszczególnionych w § 3 tajne przeszukania mogą przeprowadzać Biuro „B” MSW i wydziały „B” KWMO, w sytuacjach nie wymagających specjalistycznego otwarcia zamków i zamknięć.

§ 10

W sytuacjach operacyjnych wymagających natychmiastowych działań, kierownicy jednostek wyszczególnieni w § 3 mogą zwracać się do Departamentu Techniki MSW o zastosowanie PP i PDF jednak po uzyskaniu ustnej zgody przełożonych wymienionych w § 5. Sprawę taką należy w okresie 3 dni udokumentować zgodnie z wymogami niniejszego zarządzenia.

§ 11

Jednostka zamawiająca i Departament Techniki, wydział „T” poddają okresowej ocenie efekty uzyskane środkami techniki operacyjnej i w zależności od niej podejmują decyzję o jej zaniechaniu lub ograniczeniu.

§ 12

1. Informacje uzyskane poprzez PP, PT, PTG opracowuje się wyłącznie w formie streszczeń i notatek, a tylko w przypadkach operacyjnie uzasadnionych na pisemny wniosek jednostki zamawiającej w formie stenogramów lub fragmentów informacji, a w odniesieniu do PTG — wydruków.
2. Materiały uzyskane poprzez PDF przekazywane są jednostce zamawiającej w formie zgodnej z jej zamówieniem.
3. Materiały techniki operacyjnej przekazywane są wyłącznie jednostce zamawiającej oraz na życzenie Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Podsekretarzom Stanu i Komendantowi Głównemu Milicji Obywatelskiej.
4. Materiały uzyskane środkami techniki operacyjnej winny być wykorzystywane i przechowywane na prawach materiałów agenturalnych.
5. Po zakończeniu sprawy materiały uzyskane środkami techniki operacyjnej ulegają komisijnemu zniszczeniu w jednostce operacyjnej, a w szczególnych przypadkach materiały wymagające przechowania, winny być w zalakowanej kopercie wraz ze sprawą zdeponowane w Biurze „C” MSW, wydziale „C” KWMO. Koperta z tymi materiałami winna być opatrzona klauzulą informującą kto podejmuje decyzję o jej otwarciu.

§ 13

Materiały uzyskane środkami techniki operacyjnej nie mogą być wykorzystywane w postępowaniu procesowym lub w sposób dekonspirujący źródło ich pochodzenia.

§ 14

Departament Techniki MSW, wydział „T” KWMO, dla wykonania przedsięwzięć techniczno-operacyjnych, pozyskuje tajnych współpracowników, utrzymuje kontakty obywatelskie i kontakty operacyjne z pracownikami administracji państwowej i gospodarczej różnych szczebli.

Osoby pozostające w kontakcie operacyjnym z Departamentem Techniki, wydziałem „T”, podlegają rejestracji w Biurze „C”, wydziale „C” na ogólnych zasadach.

§ 15

1. Departament Techniki, wydział „T” w przypadku konieczności operacyjno-technicznych organizuje stałe lub doraźne Punkty Odbioru PP i PDF, według zasad ustalonych dla mieszkań konspiracyjnych i lokali kontaktowych. Na tych samych zasadach Departament Techniki, wydział „T”, organizuje Lokale Przejściowe służące do instalacji i ochrony PP.
2. Stałe i doraźne Punkty Odbioru PP i PDF oraz Lokale Przejściowe znajdujące się poza obiektami służbowymi resortu spraw wewnętrznych podlegają rejestracji w Biurze „C”, wydziale „C”.

W sprawach krótkotrwałych właściciele tych lokali należy tylko zgłaszać w Biurze „C”, wydziale „C”, w formie zainteresowania operacyjnego.

§ 16

1. Minister Spraw Wewnętrznych zleca Podsekretarzowi Stanu nadzorującemu Departament Techniki bieżącą kontrolę celowości podejmowanych działań techniczno-operacyjnych, nadzór nad ich operacyjno-polityczną zasadnością oraz analizę trafności stosowania i ocenę uzyskiwanych efektów, jak również nakładów wynikających z wykorzystywania środków techniki operacyjnej.
2. Departament Techniki dwa razy w roku przedstawia w tym zakresie analizę Ministrowi Spraw Wewnętrznych i nadzorującemu Podsekretarzowi Stanu.

§ 17

Stosowanie i wykorzystanie techniki operacyjnej odbywa się w trybie i na zasadach określonych w instrukcji stanowiącej załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 18

Dyrektor Departamentu Techniki MSW określi zasady ewidencji i kontroli sprzętu stosowanego w PP, PT, PTG, PDF i TP.

§ 19

Traci moc Zarządzenie nr 0068/68 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 lipca 1968 roku w sprawie stosowania i wykorzystywania techniki operacyjnej wraz z późniejszymi zmianami.

§ 20

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH
GEN. DYW. Stanisław KOWALCZYK

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

L. dz. ONZ-002/P/82

DOKUMENTY

TAJNE SPECJALNEGO ZNACZENIA

Egz. Nr 1

DECYZJA NR 003/82

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 15. I. 1982 roku

w sprawie ochrony dokumentów techniki operacyjnej wykonywanych w pionach „B”, „C”, „T”, „W” i wykorzystywanych w działaniach operacyjnych resortu spraw wewnętrznych

W obecnej złożonej sytuacji polityczno-społecznej kraju występuje pilna potrzeba znacznego zwiększenia konspiracji metod i form działania pionów „B”, „C”, „T” i „W” wykonujących specjalne przedsięwzięcia operacyjno-techniczne dla wywiadowczych i kontrwywiadowczych potrzeb resortu spraw wewnętrznych.

Szczegółnej ochrony – nawet przed przypadkową dekonspiracją – wymaga cała dokumentacja uzyskana środkami techniki operacyjnej, łącznie z blankietami wzorów druków wprowadzonych do użytkowania wewnętrznego między jednostkami operacyjnymi a techniczno-operacyjnymi.

Szczegółnej ochronie przed dekonspiracją podlegają wszystkie dokumenty uzyskane w procesie przedsięwzięć techniczno-operacyjnych, wykorzystywane przez podstawowe jednostki operacyjne resortu:

- w sprawach aktualnie prowadzonych,
- w działaniach planowanych,
- w sprawach zakończonych, mających całkowicie lub częściowo charakter archiwalny.

1. Celem niedopuszczenia do ujawnienia tajemnicy państwowej i służbowej zawartych w dokumentach tajnych i tajnych specjalnego znaczenia pionów „B”, „C”, „T”, „W” polecam:

1.1. W zakresie trybu postępowania z dokumentacją bieżącą przekazywaną jednostkom operacyjnym resortu.

1.1.1. Materiały PP, PDF, tajnych przeszukań, „W” i obserwacji winny być przekazywane w MSW wyłącznie Dyrektorom i Zastępcom Dyrektorów jednostek operacyjnych (zamawiających), a w KWMO – Zastępcom Komentantów Wojewódzkich MO d.s. Służby Bezpieczeństwa.

1.1.2. Kierownicy jednostek organizacyjnych resortu wymienieni w pkt 1.1.1. podejmują we własnym zakresie decyzje do jakiego szczebla służbowego mogą być kierowane dokumenty uzyskane środkami techniki operacyjnej.

Należy przy tym mieć na względzie ograniczenie liczby pracowników zapoznanych z tymi materiałami do niezbędnego minimum uzasadnionego działaniami operacyjnymi jednostki.

1.1.3. Podstawową formę przekazu informacji uzyskiwanych środkami pracy „W” winny stanowić notatki służbowe.

1.1.4. Oryginały i kopie dokumentów „W” można przekazywać do wglądu kierownikom jednostek wyszczególnionych w pkt. 1.1.1. w przypadkach szczególnie uzasadnionych operacyjnie lub gdy dokument „W” może stanowić podstawę wszczęcia postępowania karnego.

1.1.5. W przypadku realizacji postanowienia prokuratury lub sądu oryginały dokumentów „W” wraz z odpowiednim zaświadczeniem urzędu pocztowego lub pocztowo-celnego należy bezpośrednio przekazywać do kompetentnej jednostki uprawnionej do korzystania z pracy pionu „W”.

Oryginały tych dokumentów mogą być włączone do prowadzonej sprawy.

1.1.6. Zabrania się konfiskowania ze względów operacyjnych

Dokumentów „W” stanowiących rejestrowane przesyłki pocztowe. Przesyłki nierejestrowane (zwykle) można konfiskować w wyjątkowych przypadkach uzasadnionych szczególnymi względami operacyjnymi.

1.1.7. Wyłączyć z prowadzonych aktualnie spraw operacyjnych i zniszczyć dokumenty oraz materiały „W”, które zostały uzyskane w wyniku operacyjnej kontroli (bez postanowienia prokuratury lub sądu), a w ich miejsce sporządzić odpowiednie notatki informacyjne, całkowicie konspiracyjne źródło pochodzenia. Podobnie postąpić należy z materiałami z innych źródeł techniki operacyjnej.

1.1.8. Informacje uzyskane środkami pracy „B”, „T”, „W” można włączać do spraw operacyjnych (poza przypadkami określonymi niniejszą decyzją) tylko w tak przetworzonej postaci, aby nie zaprzepaścić ich wartości operacyjnych, a jednocześnie całkowicie zakonspirować źródło ich pochodzenia. Oryginały tych dokumentów w ciągu 10 dni należy zwracać do właściwej jednostki techniczno-operacyjnej. W szczególnie ważnych przypadkach materiały te mogą pozostać w jednostce operacyjnej do czasu zakończenia sprawy.

1.2. W odniesieniu do dokumentów archiwalnych.

1.2.1. Przeprowadzić pełną weryfikację dokumentów archiwalnych pochodzących z pionów „B”, „T”, „W” pod kątem dalszej ich przydatności do działań operacyjnych resortu.

Dokumentację nieprzydatną należy zniszczyć zgodnie z obowiązującymi w tym względzie przepisami.

1.2.2. Dokumenty archiwalne przewidziane do dalszego operacyjnego wykorzystania w miarę możliwości należy zmikrofilmować i udostępniać zainteresowanym wyłącznie w pomieszczeniach tej jednostki, która dysponuje tymi dokumentami.

1.2.3. Dokumenty KWMO, które z ważnych względów operacyjnych muszą być nadal przechowywane, winny być skoncentrowane w wydzielonych komendach – tych, które w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia mogą zapewnić pełną ich ochronę. Wytypowanie tych komend nastąpi na podstawie wniosków kierownictw pionów „B”, „C”,

„T”, „W” – zatwierdzonych przez kierownictwo resortu.

2. W celu zwiększenia konspiracji wewnątrz pionów „T”, „W”, „B” i „C”.

Z uwagi na skomplikowaną sytuację społeczno-polityczną kraju, na przełożonych wszystkich szczeblu wymienionych pionów ciąży obowią-

zek zapewnienia pełnej konspiracji i ochrony form, metod i środków działania również wewnątrz wszystkich podległych im komórek organizacyjnych.

Biorąc powyższe pod uwagę stawiam konieczność przeprowadzenia wnikliwej weryfikacji zatrudnionej w tych jednostkach kadry, a przy doborze nowych pracowników kierowanie się ich wartościami moralno-politycznymi, gwarancją zapewnienia pełnej konspiracji wykonywanych przez nich czynności służbowych. Jakiegokolwiek odstępstwa od tych zasad są niedopuszczalne.

3. W odniesieniu do zarządzeń, instrukcji i przepisów resortowych zobowiązuję:

– Dyrektorów pionów „B”, „C”, „T”, „W” oraz Zastępców Komendantów d.s. Służby Bezpieczeństwa KWMO do dokonania analizy obowiązujących dotychczas zarządzeń i przepisów regulujących działania tych pionów, pod kątem ich przydatności w obecnej sytuacji operacyjno-politycznej.

– Dyrektorów departamentów i biur wyżej wymienionych jednostek do przedłożenia kierownictwu resortu w terminie do dnia 15.IV.1982 propozycji uściślenia przepisów zgodnie z założeniami niniejszej Decyzji oraz przedstawienia wniosków o wycofanie tych dokumentów prawnych lub ich części, które nie są niezbędne, a ich nowelizacja bądź ograniczenie zwiększy konspirację przedsięwzięć operacyjnych resortu.

4. Celem zwiększenia konspiracji przedsięwzięć techniczno-operacyjnych polecam:

4.1. W zakresie działania pionu „T”

4.1.1. dokonać w terminie do dnia 15.II.1982 r. analizy Zarządzenia NR 0047/79 z dnia 27.XII.1979 r. w sprawie stosowania i wykorzystywania techniki operacyjnej i opracować propozycje zmian, które zwiększyłyby znacznie konspirację wszystkich przedsięwzięć w tym zakresie.

4.1.2. opracować nowy system obiegu informacji, a w szczególności zmienić formularze wniosków zamawiających stosowanie techniki operacyjnej PP, PT, TP, PDF, ponieważ dotychczasowa ich treść nawet bez wypełnienia dekonspiruje rodzaj stosowanych przez resort technik operacyjnych.

4.1.3. wprowadzić nowy, dostosowany do obecnych wymogów konspiracyjnych, system przyjmowania z jednostek operacyjnych dodatkowych informacji dotyczących obiektów naszego zainteresowania, zakres konsultacji, sposobów i form przekazywania jednostkom operacyjnym informacji uzyskanych środkami techniki operacyjnej.

4.2. W zakresie działania pionu „B”

Dokonać następujących zmian w Instrukcji Dyrektora Biura „B” MSW z dnia 23.III.1974 r. w sprawie dokumentacji i ewidencji wyników obserwacji oraz uzyskanych informacji z zabezpieczonych hoteli:

4.2.1. komunikaty z obserwacji krótkoterminowych i całą dokumentację z tym związaną wykonać w jednym egzemplarzu bez żadnych kopii w jednostkach pionu „B”. (Dokumentacja z obserwacji długoterminowych pozostaje nadal w jednostkach pionu „B” nie zmieniona – zgodnie z dotychczas obowiązującymi zasadami.)

4.2.2. teczki z zabezpieczenia operacyjnego w hotelach z kopiami informacji wstępnych, uzyskanych o cudzoziemcach, do których od 3 lat nie płynął żaden nowy materiał należy zniszczyć, dokonując adnotacji na karcie skorowidza ruchomego o treści zniszczonych informacji.

4.2.3. ze skorowidza ruchomego usunąć karty, których ostatni zapis datuje się sprzed 30 lat oraz karty osób, które ukończywszy 80 lat, a ostatni zapis na ich karcie nie jest krótszy niż 3 lata. O zniszczeniu karty skorowidza ruchomego należy sporządzić adnotację.

4.2.4. dokumenty związane z organizacją Punktów Zakrytych należy sporządzać odrębnie w jednym egzemplarzu.

4.3. W zakresie działania pionu „W”.

Z uwagi na poważne zagrożenie, jakie występuje w aktualnej sytuacji operacyjno-politycznej dla pracy pionu „W” – zobowiązuję Komendantów Wojewódzkich MO oraz ich Zastępców d.s. Służby Bezpieczeństwa do zapewnienia szczegółowego nadzoru i kontroli oraz stworzenia niezbędnych warunków dla sprawnego i bezpiecznego funkcjonowania podległych im komórek „W” (Wydziałów, Grup).

4.4. W zakresie działania pionu „C”

4.4.1. W uzgodnieniu z jednostkami zainteresowanymi zmikrofilmować dokumenty archiwalne pionów „B”, „T”, „W” przewidziane do dalszego operacyjnego wykorzystania.

4.4.2. Zbadać możliwość dokonania zmian w ewidencyjnych zapisach kartotecznych, które wykluczyłyby dekonspirację zainteresowań operacyjnych.

4.4.3. Zbadać prawidłowość obiegu dokumentacji w ramach Biura „C” i relacji: Biuro „C” MSW – Wydziały „T” KWMO oraz komórki pionu „C” – jednostki operacyjne. Przedstawić w tym względzie wnioski zmierzające do zwiększenia konspiracji.

4.4.4. Dokonać kontroli stanu posiadania przepisów operacyjnych, zgodnie z dokumentacją.

4.4.5. Dokonać przeglądu druków operacyjnych pod kątem wyeliminowania określeń, nazw dekonspirujących metody pracy SB i MO. Opracować nowe wzory gwarantujące konspirację pracy.

4.4.6. Dokonać przeglądu pomieszczeń wszystkich komórek pionu „C” pod kątem prawidłowości zabezpieczenia znajdujących się w nich zbiorów kartotecznych i archiwalnych.

5. Za prawidłowe wykonanie postanowień niniejszej Decyzji czynię odpowiedzialnymi Dyrektorów pionów „B”, „C”, „T”, „W” w MSW oraz Komendantów Wojewódzkich MO i ich Zastępców d.s. Służby Bezpieczeństwa.

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH
GEN. DYW. CZESŁAW KISZCZAK

Źródło: AIPN, IPN BU, 02347/29, t. 1, k. 60–66.

ZARZĄDZENIE Nr 0018/82

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 17 lutego 1982 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie stosowania i wykorzystania
techniki operacyjnej

§ 1

W zarządzeniu Nr 0047/79 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27.12.1979 r. w sprawie stosowania i wykorzystania techniki operacyjnej wprowadza się następujące zmiany:

1. w § 3 wyraz „III-A” zastępuje się wyrazem „V”,
2. dodaje się §3a w brzmieniu: „Środków techniki operacyjnej w pomieszczeniach nie stosuje się. W wyjątkowych sytuacjach decyzje o stosowaniu ich podejmuje Minister Spraw Wewnętrznych”.
3. § 12 otrzymuje brzmienie:
 1. Informacje uzyskane poprzez PP, PT, PTG opracowuje się w formie streszczeń i notatek, a tylko w przypadkach operacyjnie uzasadnionych, na pisemny wniosek jednostki zamawiającej, w formie stenogramów, a w odniesieniu do PTG — wydruków.
 2. Materiały uzyskane poprzez PDF przekazuje się w formie zgodnej z zamówieniem.
 3. Materiały PP, PDF i TP przekazuje się dyrektorom i zastępcom dyrektorów jednostek zamawiających MSW, a w KWMO zastępcom komendantów wojewódzkich MO d.s. Służby Bezpieczeństwa oraz na życzenie Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Podsekretarzom Stanu w zakresie ich nadzoru.
 4. Kierownicy jednostek organizacyjnych resortu wymienieni w pkt. 3 podejmują we własnym zakresie decyzje do jakiego szczebla służbowego mogą być kierowane materiały uzyskane środkami techniki operacyjnej, uwzględniając ograniczenie liczby pracowników zapoznanych z tymi materiałami do niezbędnego minimum uzasadnionego działaniami operacyjnymi jednostki.
 5. Materiały PT i PTG przekazuje się jednostkom zamawiającym oraz na życzenie Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Podsekretarzom Stanu i Komendantowi Głównemu MO w zakresie ich nadzoru.
 6. Informacje uzyskane środkami techniki operacyjnej można włączać do spraw operacyjnych tylko w tak przetworzonej postaci, aby nie stracić ich wartości operacyjnych a jednocześnie całkowicie zakonserwować źródło ich pochodzenia.
 7. Materiały PP, PDF i TP jednostki zamawiające winny zwracać w ciągu 10 dni do Departamentu Techniki — Wydziałów „T” KW MO. W szczególnie uzasadnionych przypadkach jednostki zamawiające mogą zatrzymać w/w materiały do czasu zakończenia sprawy informując o tym Dep. Techniki — Wydziały „T” KWMO.

8. Materiały PT, PTG winny być niszczone w jednostce zamawiającej, natomiast materiały PP, PDF i TP zwracane przez jednostki zamawiające, winny być niszczone w Departamencie Techniki — Wydziałach „T” KWMO.

Termin zniszczenia powyższych materiałów nie może przekraczać 10 dni.

§ 2

W załączniku do zarządzenia nr 0047/79 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27.12.1979 r. — Instrukcja w sprawie zasad i trybu stosowania oraz wykorzystania techniki operacyjnej wprowadza się następujące zmiany:

1. w pkt. 7:
 - a) w zdaniu drugim po wyrazach „a w KWMO zastępca” dodaje się wyraz „komendanta”.
 - b) w zdaniu trzecim wyrazy „szczególnie ważnych” zastępuje się wyrazami „o szczególnym znaczeniu operacyjno-politycznym”.
2. w pkt. 8 wyrazy „ust. 5” zastępuje się wyrazami „pkt. 7”.
3. w pkt. 9:
 - a) w zdaniu drugim po wyrazach „Dyrektor Departamentu Techniki” dodaje się w nawiasie wyrazy „zastępca dyrektora”.
 - b) w zdaniu drugim po wyrazach „a w KWMO” dodaje się wyrazy „po konsultacji w Departamencie Techniki”.
4. w pkt. 16 wyrazy „ust. 6” zastępuje się wyrazami „pkt. 7”.
5. w pkt. 17:
 - a) w zdaniu drugim po wyrazach „wydruki z PTG przez okres 5 dni, a” dodaje się wyrazy „materiały negatywowe oraz”
 - b) w zdaniu ostatnim po wyrazach „terminy te mogą być przedłużone” dodaje się wyrazy „do 1 roku”.
6. w pkt. 22 wyrazy „załącznik nr 5” zastępuje się wyrazem „załącznik nr 1”.
7. dodaje się pkt. 27 w brzmieniu:

„27. Motywy operacyjne uzasadniające złożenie wniosku o zastosowanie środków techniki operacyjnej (załącznik nr 1)

 - a) podejrzany o współpracę z obcym wywiadem,
 - b) podejrzany o działalność przeciwko podstawowym interesom politycznym i ustrojowym PRL,
 - c) podejrzany o działalność przeciwko podstawowym interesom gospodarczym PRL,
 - d) podejrzany o działalność przeciwko porządkowi i bezpieczeństwu publicznemu,
 - e) ochrona obiektów przed zagrożeniem dywersyjno-terrorystycznym”.
8. Załączniki nr nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 zastępuje się załącznikami nr nr 1, 2.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH

GEN. DYW. Czesław KISZCZAK